

FEJÉR MEGYE ÉRTÉKEI

◆

VALUES OF FEJÉR COUNTY

2019

Fejér megye értékei
Values of Fejér County

Megjelent az Agrárminisztérium
a nemzeti értékek és hungarikumok gyűjtésének,
népszerűsítésének, megismertetésének, megőrzésének és gondozásának
támogatására kiírt
HUNG-2018 kódjelű pályázatának támogatásával

AGRÁRMINISZTERIUM

Felelős szerkesztő
Dr. Kovács Zoltán

Szerkesztette
Czetz Balázs

Angol fordítás
Pinke Judit

A fényképeket készítette
Balog Péter, Fehér Lászlóné, Hedlicska Judit, Iszkádi Erika
Keserű Gergő, Simon Erika és Skobrák Dénes

Tervezés, nyomdai előkészítés
Gáty István

© Fejér Megyei Önkormányzat

FEJÉR MEGYE ÉRTÉKEI

VALUES OF FEJÉR COUNTY

Székesfehérvár
2019

KÖSZÖNTŐ

A Fejér Megyei Közgyűlés elnökeként büszkeséggel tölt el, hogy egy olyan kiadvány megjelenését üdvözljük most, melynek tartalmát akár mindnyájan, személyesen is megtapasztalhatjuk!

A kiadvány – melyben a Fejér Megyei Értéktárba bekerült értékeket, Fejér megye csodálatos kincseit gyűjtöttük egy csokorba – jelentősége éppen az, hogy a minket körülvevő szépségre, értékekre nyitják rá a szemünket, hogy rádöbbenek minket arra, micsoda gazdagság, mennyi érték vesz minket körül!

Köszönjük az Agrárminisztériumnak, hogy „a nemzeti értékek és hungarikumok gyűjtésének, népszerűsítésének, megismertetésének, megőrzésének és gondozásának támogatására” pályázat keretében támogatásával lehetővé tette a Fejér Megyei Önkormányzatnak és a Fejér Megyei Értéktár Bizottságnak a Fejér Megyei Értéktár népszerűsítését, a megyei márka „brand” kialakítását, az értéktár és a megyei értékek rangjának növelését. A Fejér Megyei Önkormányzat területfejlesztési fő tevékenysége mellett hívta életre a Fejér Megyei Értéktár Bizottságot azért, hogy az összegyűjtse és rendszerezze a megye kultu-

As the president of the Assembly of Fejér County, I am honoured to present this publication because of my personal connection. This collection of the beauty and treasures of Fejér county opens our eyes to the richness of cultural value around us.

We are grateful to the Agricultural Ministry for making it possible for the Local Government of Fejér County and for the Committee of Memorabilia of Fejér County to promote our ‘county brand’ and support national values through the collection popularization, familiarization, preservation and care of our Hungaricums.

Fejér County’s local government created the Committee of Memorabilia of Fejér County to promote regional development. The committee connects and organizes the county’s cultural values like artistic works, important buildings, traditions, institutions, and groups of people. As a fruit their labors, the Committee has accumulated a collection of 46 valuables. With this publication, we would like to familiarize more Hungarian citizens with the work of the local government and our committee.

GREETINGS

rális értékeit – legyen szó műalkotásokról, épített dolgokról, hagyományokról, intézményekről, vagy emberek csoportjáról. Ön most a Fejér Megyei Értéktár Bizottság e színvonalas munkája gyümölcseként, a Fejér Megyei Értéktár negyvenhat értékkel gazdagodott gyűjteményét tartja a kezében. E kiadvánnyal szeretnénk, ha a megye településein minél szélesebb körben ismertté válna a Fejér Megyei Önkormányzat és a Bizottság értékgyűjtő tevékenysége.

Köszönetet mondok Önkormányzatunk és a Bizottság nevében mindazoknak a települési önkormányzatoknak és civil szervezeteknek, akik velünk együttműködve a Fejér Megyei Értéktár gyarapodásáért eddig tettek, hogy örködték értékeink felett. Hiszen mindnyájan gazdagabbak lettünk e tevékenység, valamint az értékek közvetítése által.

A megyei önkormányzat lehetőségei szerint mindent megtesz azért, hogy Fejér megye megőrizze, bemutassa, és gyarapítsa értékeit!

A Fejér Megyei Közgyűlés elnökeként ezért arra biztatok mindenkit, élje át települési szinten is az értékgyűjtés örömét! Tapasztaljuk meg együtt, milyen az, ha egy közös célért, magyarságunk és nemzeti öntudatunk megőrzéséért, erősítéséért egymást segítve, támogatva teszünk erőfeszítéseket!

I give my thanks to our local government and committee members, the township’s local governments and civil services who worked with us. We will all benefit from this work through the promotion of this collection.

As far as possible, Fejér County is committed to preserving, showing and developing the values of Fejér county.

As the president of the Assembly of Fejér County, I encourage everybody to experience the joy, value and beauty of our homeland and continue to contribute to our collection. Let's join together and make an effort to support the preservation of our national pride.

Dr. Molnár Krisztián

Dr. Molnár Krisztián
A Fejér Megyei Közgyűlés elnöke
President of the Assembly of Fejér County

TARTALOM

Előszó	♦ 8 ♦	Preface
Alapi ugrós- és kanásztánc (Alap)	♦ 10 ♦	Spring and herd dance from Alap (Alap)
Alcsútdobozi platánsor (Alcsútdoboz)	♦ 11 ♦	Row of sycamore trees in Alcsútdoboz (Alcsútdoboz)
Fekete Ildikó festett tojásai (Alcsútdoboz)	♦ 12 ♦	Fekete Ildikó's painted eggs (Alcsútdoboz)
Alcsúti Arborétum (Alcsútdoboz)	♦ 13 ♦	Arboretum in Alcsút (Alcsútdoboz)
Jakab István László festőművész népi építészeti megőrkítő festményei (Bicske)	♦ 14 ♦	Jakab István László painter, his paintings record the folk architecture (Bicske)
Bicskei fehérhímzés (Bicske)	♦ 15 ♦	White embroidery of Bicske (Bicske)
Bodajki kegyhely – kegytemplom, kolostor, kálvária, zarándokudvar (Bodajk)	♦ 16 ♦	Bodajk shrine – pilgrimage church, monastery, calvary and pilgrim destination (Bodajk)
Bodajki Mária-napi főbúcsú (Bodajk)	♦ 17 ♦	Village Day celebrates Maria's Name Day – Bodajk (Bodajk)
Rác hagyományörzés (Ercsi)	♦ 18 ♦	Rác heritage preservation (Ercsi)
Eötvös József Emlékmúzeum (Ercsi)	♦ 19 ♦	Eötvös József Memorial Museum (Ercsi)
Római katolikus kegytemplom (Ercsi)	♦ 20 ♦	Roman catholic pilgrimage church (Ercsi)
Római katolikus kápolna és Eötvös-obelisz (Ercsi)	♦ 21 ♦	Roman catholic chapel and Eötvös obelisc (Ercsi)
Cukorgyári római katolikus Szent Erzsébet-kápolna (Ercsi)	♦ 22 ♦	The Sugar refinery Roman Catholic Saint Elizabeth's Chapel (Ercsi)
Várpark Dinnyés (Gárdony)	♦ 23 ♦	Castle Park – Dinnyés (Gárdony)
Halász-kastély (Kápolnásnyék)	♦ 24 ♦	Halász Castle (Kápolnásnyék)
Brunszvik Teréz szellemi öröksége, a martonvásári Óvodamúzeum gyűjteménye és épületegyüttese (Martonvásár)	♦ 25 ♦	Brunszvik Teréz's intellectual heritage, the collection of the Kindergarten Museum and its building complex in Martonvásár (Martonvásár)
Brunszvik család szellemi hagyatéka, Beethovenhez fűződő kapcsolata és a martonvásári Beethoven Emlékmúzeum (Martonvásár)	♦ 26 ♦	The Brunszvik family's contributions through their relationship with Beethoven, the Beethoven Memorial Museum in Martonvásár (Martonvásár)
Brunszvik-kastély épületegyüttese és angolkertje (Martonvásár)	♦ 27 ♦	Brunszvik castle building complex and its English landscape park (Martonvásár)
Hangistálló (Óbarok–Nagyegyháza)	♦ 28 ♦	Voice 'stable' (Óbarok–Nagyegyháza)
Doni Emlékkápolna (Pákozd–Mészeg-hegy)	♦ 29 ♦	Don memorial chapel (Pákozd–Mészeg hill)
Katonai Emlékpark Pákozd – Nemzeti Emlékhely (Pákozd–Mészeg-hegy)	♦ 30 ♦	Military Memorial Park Pákozd – National Memorial Place (Pákozd–Mészeg hill)
Pákozdi ingókövek (Pákozd)	♦ 31 ♦	Pákozd Movable Stones (Pákozd)
Az 1848. szeptember 29-i csata (Pákozd–Pátka–Sukoró háromszög)	♦ 32 ♦	The battle of 29/09/1848. (Pákozd–Pátka–Sukoró triangle)

CONTENT

TARTALOM

Római kori völgyzáró gát (Pátka)	♦ 33 ♦	Barrage Dam from Roman times (Pátka)
Szent Imre római katolikus templom barokk orgonája (Pusztaszabolcs)	♦ 34 ♦	The baroque pipe-organ of the Saint Imre Roman Catholic Church (Pusztaszabolcs)
Hagyományok Háza – Pusztaszabolcsi Helytörténeti Gyűjtemény (Pusztaszabolcs)	♦ 35 ♦	House of Traditions – Collection of the local history of Pusztaszabolcs (Pusztaszabolcs)
Helytörténeti kiadványok (Pusztaszabolcs)	♦ 36 ♦	Publications of Local history (Pusztaszabolcs)
Sukorói református templom és a haditanács története (Sukoró)	♦ 37 ♦	History of the calvinist church and the council of war (Sukoró)
Alba Regia Táncegyesület (Székesfehérvár)	♦ 38 ♦	Alba Regia Folk Dance Group (Székesfehérvár)
Akóts-malom (Székesfehérvár)	♦ 39 ♦	Akóts Mill (Székesfehérvár)
Fejér Megyei Diáknapok (Székesfehérvár, Dunaújváros)	♦ 40 ♦	Students' Day in Fejér County (Székesfehérvár, Dunaújváros)
Jancsárkert termelői piac (Székesfehérvár)	♦ 41 ♦	Jancsár garden manufacturers' market (Székesfehérvár)
MintaKINCStár program – foglalkoztató füzet sorozat és módszertan (Székesfehérvár)	♦ 42 ♦	MintaKINCStár programme, activity booklet and teaching method (Székesfehérvár)
Óperenciás Fejér Megyei Mesemondó Verseny (Székesfehérvár)	♦ 43 ♦	Óperenciás Tale telling contest in Fejér county (Székesfehérvár)
Mezítlábas Park (Tabajd)	♦ 44 ♦	Barefoot Park (Tabajd)
Molla Szadik sírja (Velence)	♦ 45 ♦	Tomb of Molla Szadik (Velence)
Szőlész-borász kultúra épített emlékei (Velence)	♦ 46 ♦	Built memories of enology and wine culture (Velence)
Wenckheim-kastély (Velence)	♦ 47 ♦	Wenckheim castle (Velence)
Velencei plébániatemplom 1554-ben készült harangja (Velence)	♦ 48 ♦	Bell of the parish church of Velence made in 1554 (Velence)
Bence-hegyi kilátóterasz és kilátója – körpanoráma (Velence)	♦ 49 ♦	Look-out tower and terrace in Bence hill – round panorama (Velence)
Velence ősi temploma – Bod-kápolna (Velence)	♦ 50 ♦	Ancient church of Velence – Bod Chapel (Velence)
Kastélyszínház (Vereb)	♦ 51 ♦	Castle theatre (Vereb)
Pogánykő – honfoglaláskori sírhely (Vereb)	♦ 52 ♦	Pagan stone – tomb from the age of conquest (Vereb)
Uradalmi magtár (Zámoly)	♦ 53 ♦	Manorial granary (Zámoly)
Kerekszenttamási rotunda (Zámoly)	♦ 54 ♦	Rotunda of Kerekszenttamási (Zámoly)
Temetői templomrom és régi temető (Zámoly)	♦ 55 ♦	Ruins of the church of the cemetery and the old cemetery (Zámoly)
Zárszó	♦ 56 ♦	Afterword

CONTENT

Fejér megye az államalapítás óta az egyik legmeghatározóbb közigazgatási, kulturális központja volt az országnak. A megye története egészen az államalapítás koráig nyúlik vissza, az első, ma ismert okleveles említése 1009-ből való. Ugyanakkor a területén már az őskortól megtalálhatjuk az emberi létezés nyomait, a Római Birodalom keleti határa pedig egybeesett a mai keleti megyehatárral, a Duna vonalával. A honfoglaló magyarság után Géza fejedelem is a térségben ültette fel törzsi szálláshelyét. A korai évszázadokban a megye területileg jóval nagyobb kiterjedéssel bírt, a Duna–Tisza közének egy részét is magába foglalta. Fejér megye a 16. századig kiemelt szerepet játszott az ország életében, hiszen az uralkodók koronázásának és temetkezésének is színhelye volt. A 16. századra már kunok és besenyők is színesítették a lakosság összetételét, akik száma ekkor meghaladta a 41 ezer főt.

1543-tól a törökkel vívott véres harcok dúlták a megyét, falvak tömegei néptelenedtek el, jelentősen visszaesett a kereskedelem és a mezőgazdaság is. Nem véletlen, hogy a megyei közigazgatás 1692-es újszervezését követően nagy telepítési hullám vette kezdetét, melynek során magyar, német, rác etnikumú lakosok érkeztek a régióba. Ekkor jutottak birtokhoz a megyében az Eszterházyak, a Zichyk, a Batthyányak is. Alig 100 év alatt a korábbi, kevesebb mint 20 ezer főről, százezerre nőtt a megye lakosainak száma. A korszakban nem csak népességrobbanás történt, hanem gazdasági, kulturális fellendülés is bekövetkezett. A megye növekvő jelentőségét az is jelzi, hogy 1777-ben Mária Terézia megalapította a Székesfehérvári Püspökséget. Ugyanakkor Fejért, központi fekvésének köszönhetően a különböző korok csatározásai is súlyosan érintették, a tatár- és törökdúlás mellett a Rákóczi-szabadságharc és az 1848–49-es szabadságharc is.

Fejér county has been a cultural center of the country since its foundation. Its written history can be traced back to 1009, but evidence of human life dates back to prehistoric times. The Danube separated the eastern border of the Roman Empire and the eastern border of the county. After the conquering Hungarians, the monarch, Géza, and his tribes settled in the area. In early centuries, the territory of the county was bigger, including the Danube–Tisza interfluve. Fejér county had an important role in Hungary as many rulers were crowned and buried here. By the 16th century, 'Kun' and 'Besenyő' people came from the east, increasing the population Fejér to over 41 thousand people.

In 1543, Hungary faced bloody battles with Turkey. Numerous villages were wiped out completely, so Hungary's economy and agriculture decreased significantly. After reorganizing the county administration in 1692, a huge wave of Hungarian, German and 'Rác' ethnic groups settled in this region. At this time, the Eszterházy, Zichy and Batthyány families settled here. Within 100 years, the population of the county increased from 20 thousand to 100 thousand. Because of the increased population, this time was marked by commercial and cultural prosperity. In 1777, Maria Terézia founded bishopric (diocese) in Székesfehérvár. Even still, Fejér county faced many attacks due to its central location such as the Tatar and Turkish invasions, the Rákóczi War of Independence and the Hungarian Revolution of 1848–49. The worst devastation occurred in the 20th century when the war front swept through in the area for four months. The 1950s also brought big changes to the Fejér. A new town called Dunaujváros was established to accommodate Hungary's constrained industrialization.

A legsúlyosabb pusztítás azonban a 20. században, a második világháború idején sújtotta, amikor négy hónapon keresztül hullámzott itt a front. Az '50-es évek ismét nagy átalakulásokat eredményeztek a megyében, az erőltetett iparosítás hatására például új város született, Dunaujváros, ugyanekkor pedig Székesfehérvár is jelentős változásokon ment keresztül.

Jelenleg mintegy 420 ezer fő él a megyében, ezzel a leg­sűrűbben lakott megyék sorába tartozik. A 108 Fejér megyei település között 2 megyei jogú város, 15 város, 10 nagyközség és 81 község van. Aki ide látogat, Magyarország egyik legszebb, legváltozatosabb vidékével ismerkedhet meg. Bolyonghat „Pannónia szívében”, megmártózhat a Velencei-tó frissítő vizében, felfedezheti a tó rejtett nádlagúnáit, vitorlázhat, kerékpározhat, szörfözhet, vagy horgászással múlathatja az időt. A gyógyhatású agárdi termálvízben pedig különféle bajaira találhat enyhülést. Ha evezni szeret, vízi túrát tehet a Dunán. Ha lovaglásra támad kedve, több helyen is jól felszerelt pályák, lovas tanyák várják.

1938-ban a Székesfehérvárra kihelyezett országgyűlésen iktatták törvénybe Szent István király érdemét és augusztus 20-át, mint nemzeti ünnepet. Erre emlékezünk minden évben a Székesfehérvári Királyi Napok rendezvénysorozaton, melynek középpontjában a Koronázási Ünnepi Játékok az egykori koronázásokat is megeleveníti.

A megye kulturális, gazdasági, társadalmi súlya ismét jelentős. Műemlékei, kultúrtörténeti emlékei, változatos kulturális, sport és gasztronómiai programjai kedvelt célpontjává teszik a turistáknak.

Today, about 420,000 people live in Fejér county making it one of the most densely populated counties in Hungary. Among the 108 townships in Fejér county, there are two county towns, 15 large towns, 10 towns and 81 villages. Visitors come to explore the heart of Pannónia to swim in the refreshing water of Lake Velence, discover its hidden reed lagoons, sail, surf, bike ride and fish. In the thermal bath of Agárd can remedy your health. If you like rowing, you can go rafting on the Danube. If you fancy horse riding, you can find well-equipped courses and horse farms.

The national assembly was held in Szekesfehervar in 1938 when King Saint Stephen's merit and August 20th as national day were codified. We commemorate this event every year with the festivities of the Royal Days in Székesfehérvár. The coronations of earlier times live on with the modern Coronation Ceremonies. Today, the county's cultural and economic value are important again.

The national monuments and the cultural, sports and gastronomic events make the region popular for tourists.

ALAPI UGRÓS- ÉS KANÁSZTÁNC

SPRING AND HERD DANCE FROM ALAP

Pesovár Ferenc néprajzkutató munkája során jutott el Fejér megye déli kistelepülésére, Alap községbe, és gyűjtötte össze az alap ugrós- és kanásztánc lépéseit, mozdulatait. Az alap hagyományos etnikus táncok közé soroljuk a csárdást, a kanászt és az ebből kialakult, illetve szorosan hozzákapcsolódó paraszti táncokat, mint az ugrós és az üvegcsárdás. A kanászos tánc egy mérsékelt tempójú, kanásztánc ritmusú dallamra, eszköz körül és között járt férfitánc, amelyet a pásztorok közül elsősorban a kanászok táncoltak, de bemutató jellegű táncként a parasztság is ismerte. Az ugrós mérsékelt tempójú, régies vagy mars-szerű dalokra táncolt kötetlen szerkezetű párostánc, amelynek négyes vagy csoportos változatai is gyakoriak. Mozgáskincsében és annak ritmikájában a kanászos táncal mutat rokonságot. Régen férfiszóló formáját is ismerték.

Pesovár Ferenc came to the southern region of Fejér county because of his ethnography work. He came to Alap and recorded the steps and movements of the treasured spring and herd dances. Traditional ethnic dances from Alap involve a herd dance called the csardas. This dance is derived from countryman dances such as the Spring and bottle csardas. Countrymen would dance around tools with a moderate tempo and rhythm. Eventually, this dance was adopted by the peasants, too. The Spring dance has a similar tempo to the herd dance. It was originally intended to be a men's solo. Today, this treasured dance is performed by groups of four.

ALAP

ALCSÚTDOBOZI PLATÁNSOR

Az Arborétum mellett a település egyik méltán legszébb nevezetessége, a falu határáig vezető utat szegélyező, közel 200 éves platánfasor. Az egykor a főhercegi mintagazdaság külterületi telepeit és a falut összekötő másfél kilométeres útszakasz fasora, mint a természet gótikus temploma, a szemnek és léleknek egyaránt feltöltő látványt nyújtva vezet a két évtizede létesült golfpályához.

ROW OF SYCAMORE TREES IN ALCSÚTDOBOZ

Besides the Arboretum, easily one of the most beautiful sights of the area is a row of 200-year-old sycamore trees line the road that leads out of the village. This road is one and a half kilometers long and originally joined the outer site as of the archduke's feature-farms. Today, it leads to a twenty-year-old golf course. These trees serve as a natural gothic temple. It is an emotionally fulfilling sight for the eyes and the soul.

ALCSÚTDOBOZ

FEKETE ILDIKÓ FESTETT TOJÁSAI FEKETE ILDIKÓ'S PAINTED EGGS

Az alcsútdobozi származású Fekete Ildikó a viaszolt tojásírásos technikával gyermekkora óta foglalkozik. Sok díjat elnyert ebben a műfajban: Magyar Kézműves Remek-díjas, Gránátalma-díjas, Junior Prima-díjas és a Népművészet Ifjú Mestere. A fenti díjak, elismerések, címek közül talán a legjelentősebb a széles közönség által is ismert Junior Prima-díj, amellyel a 30 év alatti tehetségeket jutalmazzák teljes szakmai életútjuk elismeréseként. Munkáiban legtöbbször egy-egy tájegységet céloz meg és dolgoz fel. Kutatja és átveszi a motívumait, a „saját képére formálja” őket. Kiállításaival itthon és külföldön is számos helyre eljutott már, Európán kívül Ázsiába, Ausztráliába és Amerikába is.

Fekete Ildikó is a unique artist from Alcsútdoboz. She paints intricate designs on eggshells and finishes them with shiny wax. On delicate eggshells, she paints intricate Hungarian folk art designs. She has won the Hungarian Handicraftsman Masterful Award, The Pomegranate Award, The Junior Prima Award, and The Young Master of Folk Art Award. The Junior Prima Award is the most prestigious of her awards. It is given to artists under 30 years old who demonstrate a professional way of life. She has traveled all over Hungary, Asia, Australia, and America to present her work.

ALCSÚTDOBOZ

ALCSÚTI ARBORÉTUM

Az Alcsúti Arborétum a Vértes hegység lábánál, Alcsútdoboz településen található, közel 40 hektár területű, angolkert jellegű természetvédelmi terület. József nádor 1825-től kezdődően több mint 300 olyan növényfajt telepített a területre, amely az országban ismeretlen volt. A birtokon látható érdekességek többek között a 24 törzset nevelő óriástuja, a héttörzsű törökmogyoró, a zuhatagos bükk, tavasszal a hóvirágmező, vagy Szent Iván-éj környékén egyedi természeti jelenség a Szentjánosbogártánc. Az arborétum területén egyéb látnivalók is fellelhetők, mint a Habsburg-kastély maradványai, a Kastélykápolna, a Medveház és a Babaház.

ARBORETUM IN ALCSÚT

This arboretum can be found at the foot of the Vértes Hills, in Alcsútdoboz. This 40-acre region has been conserved as an English landscape garden since 1825. Palatine Joseph planted over 300 species of foreign plants in this botanical garden. In this garden are the huge Thuja trees with 24 trunks, Corylus colurna trees with 7 trunks, and many flowering beech trees. In the Spring, there are fields that are covered with beautiful snowdrop flowers. Around Midsummer's night, a natural phenomenon called "the dance of the glowworms" can be seen in the dark. Other sights include the ruins of the Habsburg castle and its chapel, the Bear House and the Doll house.

ALCSÚTDOBOZ

JAKAB ISTVÁN LÁSZLÓ FESTŐMŰVÉSZ NÉPI ÉPÍTÉSZETET MEGŐRÖKÍTŐ FESTMÉNYEI

JAKAB ISTVÁN LÁSZLÓ PAINTER, HIS PAINTINGS RECORD THE FOLK ARCHITECTURE

A festő, Jakab István László akvarelljein megjelenik a Kárpát-medence, ezen belül is hangsúlyosabban Erdély. A falusi házakról, régi templomokról, haranglábakról, malmokról, érczúzókról vázlatokat, feljegyzéseket készített, amelyek művészi értékük mellett néprajzi tudásbázisunkat is gyarapítják.

Jelenleg a Batthyány-kastély felújított dísztermének folyosóján, méltó környezetben, állandó kiállítás keretében tekinthető meg a Jakab-hagyaték, ahol többek között a Bicske város polgárainak adományozott, akvarell festményekből álló gyűjtemény is látható.

Painter Jakab István László is known for his aquarelle paintings of landscapes of Transylvania in the Carpathian Basin. He painted scenes from the old churches, belfries, mills and ore mines. His paintings provide both artistic and ethnographic value.

At present, the Jakab family heirlooms can be seen in Batthyány castle along the walls of the ceremonial hall accompanied by a collection of the aquarelle paintings from citizen donors.

BICSKE

BICSKEI FEHÉRHÍMZÉS

A bicskei fehérhímzés a népművészet, a hagyományápolás történetének egyik fontos gyöngyszeme.

Az 1970-es, 80-as években Népi Iparművészeti Díszítő Csoport alakult Bicskén a Művelődési Központban a magyarság kiváló díszítő ösztöne által létrehozott művészet megismerése, őrzése és fejlesztése céljával. Szálán varrott, lyukkivágásos bicskei fehérhímzések, terítők, függönyök, borítók, futók, blúzok, vállkendők, kötények készültek, a takácsmesterek mintáit és szövéseit átköltötték hímzésre. Jellemzően len- vagy pamutvászon alapon fehér pamuttal vagy selyemmel hímeztek. A fehér hímzés színtelensége miatt nem hívja fel magára a figyelmet, csak a fehér fonálnak az alapjátéka és ennek helyes megkapó elosztása az, ami a szemet a fehérhímzéseken gyönyörködteti. Ez a harmonikus, visszafogott, ízléses hímzés, melyet bicskei fehérhímzés néven ismerünk.

BICSKE

WHITE EMBROIDERY OF BICSKE

The white embroidery of Bicske is one of the most important elements of Hungarian folk art.

In the 1970s and 80s, a group called the Folk Applied Arts and Decoration was formed in the Cultural Centre to preserve and create beautiful Hungarian decorations. They made cross-stitched, white embroidery into table cloths, curtains, covers, table runners, blouses, scarves, and aprons. Typically, they embroidered on linen or cotton canvases with cotton or silk thread. Because of its simplicity, the white embroidery is both subtle and eye-catching. Overall, the white embroidery of Bicske is harmonious, modest, and neat.

BODAJKI ZARÁNDOKHELY – KEGYTEMPLOM, KOLOSTOR, KÁLVÁRIA, ZARÁNDOKUDVAR BODAJK SHRINE – PILGRIMAGE CHURCH, MONASTERY, CALVARY AND PILGRIM DESTINATION

A bodajki, Segítő Szűz Mária tiszteletére emelt plébániatemplom, a 18. századtól kialakuló zarándokhely, valamint a bodajki búcsú a környék számára egyaránt fogalomvá vált. A templom és a helyi egyház írott története a 17. század végén kezdődik ugyan, de a településen máig élő szájhagyomány szerint Szent István király maga is gyakran megfordult itt, Székesfehérvárról csónakon jöve. A kapucinusok Mária-kultuszt kiépíteni igyekvő munkálkodásaként hamarosan megindultak Bodajkra a zarándoklatok. 1742-ben Berényi Zsigmond pécsi püspök Segítő Szűz Mária tiszteletére felszentelte a jelenleg is álló templomot. A modern idők vallásos megújítása megkövetelte a kegyhely kibővítését, ezért 1942-ben mintegy tizenötezer fő befogadására alkalmas zarándokudvart kezdtek kialakítani, olaszos árkádsorral és szabadtéri oltárral. A Kálvária-dombon Szűz Mária, Szent János és három kereszt szobrát találjuk, az odáig vezető utat pedig Krisztus szenvedéstörténetének különböző állomásai (stációi) veszik körbe.

This parish church was built to house the pilgrims visiting the Shrine of Mary in the 18th century. In 1742, the bishop of Pécs, Berényi Zsigmond, consecrated church in honour of selfless Virgin Maria. The written history of the temple and the local church is begin at the end of the 17th century but according to the tradition King St Stephen had come here often by boat from Székesfehérvár. Later, Capuchin monks established the tradition of pilgrimages to Bodajk. Village day in Bodajk is a celebration of the Shrine of Mary. Within the last thirty years, the Village Day festival of Bodajk has become a widespread attraction for religious pilgrims. Modern times demanded the expansion of the shrine to accommodate the ever-growing influx of visitors. In 1942, a garden was built that can hold 15 thousand pilgrims at once. It has an arcade and an open altar inspired by Italian architecture. A progression of statues reenact Christ's crucifixion on the way up Calvary Hill leading to monuments of Virgin Mary, Saint John and the 'Three Cross' at the top.

BODAJKI MÁRIA-NAPI FŐBÚCSÚ

Bodajk az első búcsúkváltságokban Willibald atya házfőnöksége alatt részesült, igazán látogatott kegyhellyé azonban a 17. század második felében vált. Az első szervezett zarándoklatra 1699-ben került sor, amikor jezsuita atyák érkeztek Székesfehérvárról 900 búcsús-sal. A kegyhely nagybúcsúját Mária neve napjához (szeptember 12.) közel eső szombat-vasárnap tartják. Ilyenkor hívek ezrei keresik fel a bodajki kegyhelyet gyógyulásért, imáik meghallgatását kérve, hálából az elnyert kegyelmekért vagy egyszerűen a Szűzanya iránti szeretetből. A bodajki kegyhelynek saját búcsús-éneke van:

VILLAGE DAY CELEBRATES MARIA'S NAME DAY – BODAJK

Father Willibald was the first priest to allow the town of Bodajk to celebrate Village Day. In the second half of the 17th century, Village Day in Bodajk became a popular destination for Christian pilgrims. The first organized pilgrimage took place in 1699, when Jesuit priests arrived from Székesfehérvár accompanied by 900 followers. This festival is held on the Saturday or Sunday closest to Maria's Name Day, September 12th. During the festival, thousands of worshippers visit the shrine to ask their merciful Blessed Virgin to hear of their prayers of healing, mercy and love. The shrine has its own hymn.

- 1. Most segíts meg Mária
Nagy királynénk, jó Anyánk.
Hozzád hozzuk sok sebünk,
Áldó szemmel nézz reánk,
Tudjuk vádol sok-sok vétünk,
Szent Fiadat kérleld értünk,
Ó bodajki Mária!*
- 2. Ezredéve, hogy hívunk
Könnyes, vézrő magyarok
Életünkre anyyi vész
Gyilkos kedvvel agyarog
Nézd, tiéd e nép, ez ország
Védted, óvtad árva sorsát
Ó bodajki Mária!*
- 3. Szent Istvánnal ösapánk
Látogatták szent kútid,
Hogy itt oltsák Nálad el,
Testi-lelki szomjukat.
Nem hiába könnyörögtek,
Sebeiket bekötözted,
Ó bodajki Mária!*
- 4. Boldogságos vigaszunk,
Szívünk Hozzád kesereg.
Éjjel hívja sírva így,
Édesanyját a gyerek.
Sír, rikolt az éneünk is,
Édesanyánk légy velünk is.
Ó bodajki Mária!*

RÁC HAGYOMÁNYŐRZÉS RÁC HERITAGE PRESERVATION

1996-ban a Szapáry Péter Honismereti Szakkör ágaként alakult meg az Ercsi Rác Klub az itt élő rác családok összefogásának eredményeként. A rácok ősei, katolikus horvátok, bosnyákok, dalmátok boszniai ferences szerzetesek vezetésével érkeztek, s telepedtek le 1629–30-ban Ercsiben és környékén. Az Ercsi Rác Klub fő célkitűzése a rác hagyományok őrzése, ápolása, fenntartása és átadása a fiatal generáció számára, szokásaiknak, ünnepeiknek bemutatása. 2006-tól működik Ercsiben Horvát Nemzetiségi Önkormányzat. 2009-ben megalakult a Zorica Táncsoport és Hagyományőrző Közhasznú Egyesület. A Jorgovani Rác Kórus a helyi rácok világi és egyházi énekeit gyűjti és énekl.

The Rác people were descendants of the catholic Croatians, Bosnians, Dalmatians. Bosnian-franciscan priests led the Rác people to Ercsi in 1629–30. In 1996, a branch of the Szapáry Péter Local History Study Circle called the Ercsi Rác Club, was established when more Rác' families settled there. The purpose of the Rác Club is to preserve Rác traditions for future generations. The Croatian National and the local government of Ercsi started its work in 2006. The Zorica Dance Group and Heritage Preservation Non-Profit Association was established in 2009 to preserve Croatian dance and the Jorgovani Rác Choir collects and sings the both religious and secular songs of the Rác people.

ERCSI

EÖTVÖS JÓZSEF EMLÉKMÚZEUM EÖTVÖS JÓZSEF MEMORIAL MUSEUM

Báró Eötvös József író, politikus (1813–1871) gyerekkorának és ifjúságának jelentős részét anyai nagyszüleinél Ercsiben töltötte. Az Eötvös család egykori vendégháza ad otthont az Emlékmúzeumnak, melynek jelenlegi kiállítását Báró Eötvös József születésének 175. évfordulójára nyitotta meg az Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum. A múzeum bemutatja Eötvös családi hátterét, irodalmi munkásságát és a közoktatásban betöltött szerepét. A szobákat az Eötvös és a Lilien család bútoraiból berendezett biedermeier enteriőr teszi hangulatossá. Külön tárló mutatja be fiához, Lorándhoz fűződő viszonyát. A kiállítás második része egy 19. századi tantermet mutat be, s Eötvös közoktatásban kifejtett tevékenységét. Eötvös Józsefet végakarátának megfelelően Ercsiben temették el a családi sírboltban.

Baron Eötvös József (1813–1871) was a celebrated Hungarian writer and politician. He spent his childhood living with his maternal grandparents. The Eötvös family's guest house is now a memorial museum in his honour. The National Pedagogical Library and Museum opened the exhibition for Baron Eötvös József's 175th birth anniversary. The museum introduces the Eötvös family's background, literary work and their role in education. The Biedermeier style of Eötvös and Lilien families' furniture makes the rooms feel cozy. Separate exhibition rooms show his relationship with his son, Loránd, and his work in education through a 19th-century classroom. According to his last will, Eötvös József was buried in Ercsi, in the family crypt.

ERCSI

RÓMAI KATOLIKUS KEGYTEMPLOM

A Nagyboldogasszony tiszteletére szentelt barokk stílusú templomot gróf Szapáry Péter, Ercsi és környéke földesura építtette 1762 és 1767 között Ercsi legmagasabb pontjára. A hatalmas homlokzati tornyú építmény egyhajós dongaboltozatú, a szentély kupolája csegelyes. A kegytemplom berendezései ugyancsak a barokk stílus jegyeit viselik, melyek közül országos jelentőségűek az aranyozott főoltár, a szószék, a Nepomuki Szent János mellékoltár és a Szent Kereszt mellékoltár. 1912-ben készült a Mária mennybemenetelét ábrázoló főoltárkép. Az eredeti Mária-kegyképet a Szent József mellékoltáron lehet látni. A főoltár mögött található az Illír-Rác Madonna-kegykép, melyet 1792-ben Falkóner József Ferenc festett. A kegytemplom 1855-től búcsújáró hely.

ROMAN CATHOLIC PILGRIMAGE CHURCH

Earl Szapáry Péter commissioned a baroque style church in honour of Maria at the highest point of Ercsi in 1762 and it was finished in 1767. This building has a huge front tower, a single body and the dome of the chapel is a spandril. Highlights of the church's baroque interior include the golden main altar, the pulpit, the Nepomuki Saint John's side altar and the Saint Cross side altar. In 1912, a fresco featuring Maria's ascension was painted on the main altar. The original painting can be seen on the Saint John's side altar. Behind the main altar one can see a painting of Illir-Rác Madonna by Falkóner József Ferenc in 1792. This church has been a pilgrimage destination since 1855.

RÓMAI KATOLIKUS KÁPOLNA ÉS EÖTVÖS-OBELISZK

ROMAN CATHOLIC CHAPEL AND EÖTVÖS OBELISC

A Mária tiszteletére szentelt kegykápolnát 1828-ban építtette báró Lilien Józsefné gróf Szapáry Julianna a korábbi, szintén a Szapáry család által a Mária-kegykép számára építtetett kápolna maradványainak helyére. A Mária-kápolnát a búcsújáró zarándokok keresik fel, az altemplom az Eötvös család temetkezési helyéül szolgált. 1871-ben ide temették báró Eötvös Józsefet, Magyarország első vallás- és közoktatásügyi miniszterét is. 1879-ben közadakozásból Ybl Miklós tervei alapján kőobeliszk épült báró Eötvös József emlékére a kápolna dunai oldalára kovácsoltvas korláttal. A Mária-kápolna a II. világháborúig megőrizte értékeit, ám az átvonuló csapatok kifosztották és feldúlták, végleges felújítására és újbóli felszentelésére 2016-ban kerülhetett sor.

Earl Szapáry Julianna had this chapel built in honour of Maria in 1828, where the remains of a previous chapel once stood. Another attraction is the side temple, which was a burial place for the Eötvös family. Eötvös József was the first Hungarian minister of religion and education and was buried there in 1871. With public funding, Ybl Miklós is erected a stone obelisc in honour of Baron Eötvös József in 1879 overlooking the Danube. The Maria chapel managed to preserve its values until World War II, but the passing troops robbed and destroyed it. Fortunately, it was reconstructed in 2016.

CUKORGYÁRI RÓMAI KATOLIKUS SZENT ERZSÉBET-KÁPOLNA THE SUGAR REFINERY ROMAN CATHOLIC SAINT ELIZABETH'S CHAPEL

A Szent Erzsébet-kápolna Ercsiben, a Cukorgyári lakótelep északi szélén található, amely 1934-ben neogótikus stílusban épült a Cukorgyár Rt. támogatásával, Körbel Henrik igazgatósága idején és a darufalvai Patzenhofer család anyagi hozzájárulásával, Gulácsi Béla építész vezetésével.

A műemlékvédelem alatt álló, torony nélküli neogótikus kápolna különlegessége a cífra Zsolnay majolika cseréptető és a budapesti Róth Miksa műhelyében készült, magyar szenteket ábrázoló színes ólomüveges ablakok.

The Saint Elizabeth's Chapel in Ercsi is located on the northern edge of the housing estate built for the sugar refinery. It was built in 1934 and was supported by the Sugar Refinery Ltd. and the Patzenhofer family. The director was Körbel Henrik and the construction was led by architect Gulácsi Béla.

The main feature of this towerless neo-gothic chapel is the intricate and colorful Zsolnay majolica patterns on the tiles of the roof and the colourful stained glass windows showing the Hungarian saints made by Róth Miksa in his workshop. This chapel is protected as a historical monument.

ERCSI

VÁRPARK – DINNYÉS CASTLE PARK – DINNYÉS

A 2014-ben nyílt Várparkban egy valóságos időutazás részesei lehetünk. Jelenleg 38 középkori várépítmény makett másolata tekinthető meg itt. A park megálmodója és kivitelezője, Alekszi Zoltán korhű megjelenítésre törekedett, eredeti anyagokat, fát és követ felhasználva hozta létre az építményeket. A várakat a történelmi Magyarország alakját idéző sétányon járhatjuk körbe. Nem egy esetben mára feledésbe merült vagy éppen teljesen elpusztult, korábban mégis fontos szerepet betöltő erősségeket is láthatunk a Trianon előtti Magyar Királyságot megformáló területen. A Várpark anyagával az építő 2018-ban bekerült a Guinness rekorderek közé.

Since its opening in 2014, visitors come to Castle Park to experience a journey through time among 38 reproductions of medieval castles. Creator Alekszi Zoltán's dream was to design authentic replicas inspired by medieval architecture. He even used original materials once used to construct castles such as wood and stone. You can explore the castles along a walkway in the shape of historical Hungary. Even though some of the original buildings have already been forgotten or ruined, they had an important role in the Hungarian Kingdom before Trianon. The builder of the Castle Park was featured as a Guinness record-holder in 2018.

GÁRDONY

HALÁSZ-KASTÉLY

A Halász-kastélyt ifj. Magyary-Kossa Péter, Fejér vármegyei főadószedő építtette 1810 körül. A korai klaszicista stílusú kúria tipikus példája volt a vagyonos köznemesség, a „táblabíró világ” építkezéseinek. 1910-ben ifj. Halász Gedeon bővítette, műszakilag korszerűsítette és neobarokk stílusú kis kastéllyá építtette át százéves otthonát. Ugyanebben az időben, néhány szomszédos telek megvásárlása révén, nyugati irányban terjeszkedve igazi angolparkká formáltak a korábbi díszkertet. A második világháború és az államosítás pusztításait követően 2016-ban újjászületett a csodálatos épület és annak gyönyörű angolparkja. A kastély jelenleg kulturális központ: kiállító-és rendezvénytér.

HALÁSZ CASTLE

Jr. Magyary-Kossa Péter, the main tax-collector of Fejér county, commissioned the Halász Castle to be built around 1810. The neo-classicist style of the mansion is a typical example of the world of the wealthy gentry and the Tabulae Regiae Judiciariae Assessors. In 1910, Halász Gedeon Jr. had the castle repaired, expanded and modernized with a neo-baroque style. At the same time, he bought some of the neighbouring lands west of the estate and turned the garden into an English landscape park. After the devastation and deprivatization of the World War II, the building and its beautiful park were renewed in 2016. At present, the castle houses many exhibitions and events making it a cultural centre.

KÁPOLNÁSNYÉK

BRUNSZVIK TERÉZ SZELLEMI ÖRÖKSÉGE, A MARTONVÁSÁRI ÓVODAMÚZEUM GYŰJTEMÉNYE ÉS ÉPÜLETEGYÜTTESE

BRUNSZVIK TERÉZ'S INTELLECTUAL HERITAGE, THE COLLECTION OF THE KINDERGARTEN MUSEUM AND ITS BUILDING COMPLEX IN MARTONVÁSÁR

Gróf Brunszvik Teréz (1775–1861) azok közé tartozott, akik a világon legelőször mutattak rá a kisgyermek nevelésének fontosságára. Az ő nevéhez fűződik Közép-Európa első óvodájának megalapítása, melyet 1828-ban nyitott meg Budán. Az első magyar nőnevelő intézet megalapításában is részt vett, unokahúgát, Teleki Blankát segítve. Az első nyilvános helyen felállított karácsonyfa is az ő nevéhez fűződik Magyarországon, budai óvodájában lepte meg vele a gyerekeket. Brunszvik Teréz Martonvásárt tekintette legkedvesebb tartózkodási helyének. Emlékének méltó őrzőjeként halála óta gondozza szellemi örökségét a település. Az Óvodamúzeum kiállítása 1995-ben nyílt meg, a Brunszvik család által 1900-ban, neogótikus stílusban építtetett martonvásári óvodaépületben. A gyűjtemény 2014 óta a műemléki védettségű óvodaépülethez csatlakozó új szárnyban tekinthető meg. A kiállítás révén megismerhetjük Brunszvik Teréz munkásságát és szellemi örökségét, valamint a magyar óvodaügy fejlődését.

Countess Brunszvik Teréz (1775–1861) was one of the first women in Central Europe who promoted the education of children. She established the first kindergarten in Buda in 1828. She also participated in the establishment of the first Hungarian boarding school for woman, helping his niece, Teleki Blanka. In addition, she was the first Hungarian who publicly set up a Christmas tree as a surprise for the children in her kindergarten. Brunszvik Teréz thought of Martonvásár as her homeland. Even after her death, her intellect and contributions are still treasured by the townspeople of Martonvásár. The Brunszvik family built the neo-gothic kindergarten building in 1900. In 1995, it was reopened as the Kindergarten Museum. In 2014 a new wing was added to this historic building to house more collections. Through the exhibition we can get to know Brunszvik Teréz's visionary work in the development of Hungarian kindergartens.

BRUNSZVIK CSALÁD SZELLEMI HAGYATÉKA, BEETHOVENHEZ FÜZŐDŐ KAPCSOLATA ÉS A MARTONVÁSÁRI BEETHOVEN EMLÉKMÚZEUM

THE BRUNSZVIK FAMILY'S CONTRIBUTIONS THROUGH THEIR RELATIONSHIP WITH BEETHOVEN, THE BEETHOVEN MEMORIAL MUSEUM IN MARTONVÁSÁR

A Brunszvik család a 18. század közepén került kapcsolatba Martonvásárral. A településen az idők során számos hazai és külföldi tudós, művész, politikus megfordult. Közöttük is kitüntetett hely illeti meg Ludwig van Beethovent. Beethoven és hazánk kapcsolatában a Brunszvik család meghatározó szerepet játszott. A Brunszvik testvérek a zeneszerző műveinek első magyarországi népszerűsítői és ihletett tolmácsolói lettek. A 19. század első éveiben többször vendégül látták a zeneszerzőt, több műve is itt született, többek között az Appassionata szonáta, melyet egyedüli kedvesének, Brunszvik Jozefinnek írt és Brunszvik Ferencnek ajánlott. A kastélyban 1958-ban nyitották meg a Beethoven Emlékmúzeumot, amely a családnak Beethovenhez fűződő kapcsolatát mutatja be. A múzeum legérdekesebb látnivalói: Beethoven zongorája, személyes levelezése a Brunszvik családdal, a „Halhatatlan kedveshez” szóló legendás levél másolata, valamint az a medál, mely Beethoven hajszálait rejt. A Beethoven Emlékmúzeumnak helyet adó kastély angolparkja ad otthont 1958-óta az évente megrendezésre kerülő Beethoven koncerteknek.

The Brunszvik family lived in Martonvásár in the mid-18th century. Scientists, artists and politicians from all over the world came here to experience the social life of the Brunszvik family. Specifically, Ludwig van Beethoven was one of their most exciting visitors. In the 19th century, the Brunszvik sisters made the composer's work popular by hosting many concerts. Beethoven composed many pieces while staying with the Brunszvik family, such as the Appassionata sonata. He wrote it to his beloved Brunszvik Jozefin and dedicated it to Brunszvik Ferenc. The Beethoven Memorial Museum was opened in the Brunszvik castle in 1958 to honour the family's relationship with the composer. Some highlights of the exhibition include Beethoven's piano, correspondence between Beethoven and the Brunszvik family, especially his 'immortal love,' Jozefin, and a medalion that holds Beethoven's hair. Since 1958, concerts featuring Beethoven's work are held annually in the garden.

BRUNSZVIK-KASTÉLY ÉPÜLETEGYÜTTÉSE ÉS ANGOLKERTJE BRUNSZVIK CASTLE BUILDING COMPLEX AND ITS ENGLISH LANDSCAPE PARK

Gróf Brunszvik Antal 1783–85-ben építtette a kezdetben fölszintes, barokk kastélyt, amelyet az elkövetkezendő évszázadban a Brunszvik család többször átalakított. 1893-ban a birtok József főherceg tulajdonába került, majd 1898-tól Dreher Antal sörgyárosé lett, aki azt 1945-ig birtokolta. 1953 óta a mai napig a MTA Agrártudományi Kutatóközpontjának ad helyet. A kastély építésével együtt kezdték el telepíteni az angolparkot. Brunszvik Ferenc paradicsommá varázsolta az addig kietlen pusztaságot, amely ma is az egyik legszebb kastélyparkunk. A 70 hektáros terület fái között megtalálható többek között a mocsári ciprus, a páfrányfenyő, a juhar, a platán, az amerikai szivarfa, balkáni vadgesztenye. A park közepén a Szent László-patak vizének felduzzasztásával egy tó és sziget jött létre.

Earl Brunszvik Antal had a one-story, baroque castle built in 1783–1785. In the following centuries the Brunszvik family rebuilt it several times. In 1893 the property was owned by Jozsef Grand Duke. Then, a beer maker, Dreher Antal, owned it from 1898 to 1945. Finally, in 1953, the castle was repurposed as a laboratory for the MTA's Agricultural Science Research Centre. Brunszvik Ferenc turned the bleak land into a paradise by planting an English garden alongside the building of the castle. Even today, it is one of our most beautiful castle parks. On the 70 acre property, visitors can see white cypress trees, Kew trees, maple trees, sycamore trees, American catalpa trees and Balkan horse-chestnut trees. In the centre of the park is a small stream pond with an island was made from Saint Laszlo's stream.

MARTONVÁSÁR

HANGISTÁLLÓ

A Hangistálló a Vértes és a Gerecse hegység között húzódó völgyben, a fővárostól 42 kilométerre az Óbarok község közigazgatási területéhez tartozó Nagyegyházán található.

A közel 300 lelket számláló kis falunak se temploma, se faluháza nem volt, közösségi épülettel nem rendelkezett. A településen élő Ribli Ilona csellóművész álma volt, hogy nyugat-európai mintára alakuljon át a településen található több mint 100 éves elhagyott istállóépület közösségi, kulturális hellyé. A 2008 decemberétől működő, azóta teljesen felújított Batthyány-istálló nemcsak Nagyegyházának, de a környező településeknek is programlehetőséget, igazi közösségi teret biztosít. Az épület nemcsak koncertteremként szolgálja a legmagasabb kultúrát, de közösségi szintértként otthont ad többek között hagyományörző programoknak, termelői találkozóknak, vásároknak, képzőművészeti alkotótáboroknak, kiállításoknak is.

The Voice stable can be found in Nagyegyháza (which is part of the administrative town of Óbarok) in the valley between Vértes and Gerecse hills, about 42 kilometres from the capital.

This village had a population of 300 people and did not have a church, parish hall or community centre. Ribli Ilona was a cellist who dreamed of turning the 100 year-old, abandoned stable into a community centre inspired by other Western-European centres. The Batthyány stable was rebuilt in 2008 for the people of Nagyegyháza and nearby towns. The building is used as a concert hall, a place for preserving Hungarian traditions, a meeting place for manufacturers, fairs and exhibitions and fine arts camps.

ÓBAROK–NAGYEGYHÁZA

VIOCE 'STABLE'

DONI EMLÉKKÁPOLNA

Az 1943. január 12-i doni áttörésnek és az annak következtében elveszett 2. magyar hadsereg katonáinak állít emléket az 1993-ban épült kápolna, és itt talált végső nyughelyet az orosz földről, Rudkino falu mellől hazaszállított ismeretlen katona földi maradványa is.

A Szabó Tamás terve alapján épült emlékkápolna a Katonai Emlékpark részévé vált, ahol a magyar hadtörténelem fájdalmas eseményére és számtalan katonahősére emlékezhetnek az év bármely napján, illetve emlékmisék segítik a közös emlékezéseket a január 12-i emléknapon, a Hősök Napján, valamint a Halottak Napján is.

DON MEMORIAL CHAPEL

This chapel was built in 1993 as a memorial for the battle on 12/01/1943 at the Don River when the Russian army defeated the second Hungarian army. An unknown Hungarian soldier who died in Rudkino Village, Russia was brought home and buried here.

The memorial was designed by Szabó Tamás. During any time of the year, visitors come here to remember the painful events of the Hungarian military history and to honour Hungarian war heroes. Memorial Day is January 12th. Mass is held on Memorial day, Heroes Day and All Saint's Day.

PÁKOZD– MÉSZEG-HEGY

KATONAI EMLÉKPARK PÁKOZD NEMZETI EMLÉKHELY

MILITARY MEMORIAL PARK PÁKOZD NATIONAL MEMORIAL PLACE

A Pákozdi határában magasodó Mészeg-hegyen és környezetében történelmi jelentőségű események zajlottak, s a terület ezzel hadtörténelmünk megjelenítésének méltó helyszínévé vált. A Katonai Emlékpark Pákozdi – Nemzeti Emlékhely kiemelt feladatának tekinti az események hiteles és széleskörű bemutatását, valamint a hadtörténelmi alapokon nyugvó hazaszeretet erősítését 1848-tól napjainkig.

Significant military events took place on Mészeg hill on the boundary of Pákozdi. This area became a great location to visualize our history. The historians at Military Memorial Park Pákozdi – National Memorial place show the events in an authentic and comprehensive way. Their aim is to strengthen patriotism through the historical education of our country from 1848 until today.

PÁKOZDI- MÉSZEG-HEGY

PÁKOZDI INGÓKÖVEK

A Pákozdi ingókövek 44 hektáros természetvédelmi terület a Velencei-hegységben, Pákozdtól északra. Az 1951 óta védelem alatt álló, 200–250 méteres tengerszint feletti magasságban húzódó dombos terület Magyarországon egyedülálló földfelszíni alakzatok, az ún. ingókövek elszórt csoportjai tagolják. A gránitképződmények nevezetesebb formációi a Pogány-kő, az Oroszlán-szikla, a Kocka-kő, a Pandúr-kő, a Gomba-kő és a Kis-Cipó, amelyek a környezetükből kiemelkedve lekerekített élű, egymásra tornyozódó sziklacsoportok formájában bukkannak a felszínre. Az egészen Pázmándig húzódó „kőtenger” némely alakzata festői, esetenként bizarr formációt alkotva úgy hat, mintha a bizonytalan egyensúlyi helyzetű sziklákat emberkéz hanyta volna egymásra.

PÁKOZDI MOVABLE STONES

On a 44-acre nature conservancy in Velence mountain range north of Pákozdi are the moveable stones. These stones have been protected since 1951. They form a unique arrangement on the hilly territory that is 200-250 meters above sea-level. The most remarkable of these granite stones are the 'Pagan'-stone, the 'Lion' cliff, the 'Cube' stone, the 'Pandour' stone, the 'Mushroom' stone and the 'Small Loaf.' These stones have rounded edges so that they can stand on top of each other. Some formations of the stones are picturesque, while others are very bizarre. These formations look like they were intentionally placed by humans, but they are actually untouched by human hands. All together, they look like a sea of rocks extending as far as Pázmánd.

PÁKOZDI

AZ 1848. SZEPTEMBER 29-I CSATA THE BATTLE OF 29/09/1848

Az 1848–49-es szabadságharc első győztes csatája szimbolikus jelentőségűvé vált. Az 1848. szeptember 29-én, a Velencei-tó és a Velencei-hegység között zajlott csatában, a Móga János altábornagy által vezetett magyar honvédsereg vereséget mért a Josip Jellasics horvát bán által parancsnokolt császári csapatokra. Az alig több mint tizenötezer fővel felálló, zömében még kiképzetlen hazafiakból álló magyar haderőnek – a többszörös túlerő ellenére is – sikerült meghátrálásra kényszeríteni a császári haderőt. A csata a katonai következményein túl erkölcsi, politikai hatása miatt vált a függetlenségi törekvések szimbólumává, a magyar honvédelem jelképévé.

A csata emlékét őrzi a Katonai Emlékpark Pákozd, Magyarország egyik nemzeti emlékhelye.

The first battle that Hungary won in the War of Independence in 1848–49 was the battle on 29/09/1848 that took place between Lake Velence and Velence mountain range. The Hungarian army led by lieutenant-general Móga János defeated the imperial troops led by the Croatian Count Josip Jellasics. Although the Hungarian army consisted of just over 15 thousand untrained troops, they managed to force back the imperial army. The battle, apart from its military results, became the symbol of Hungarian independence national defence because of its moral and political effects.

The Memorial Park in Pákozd, one of the prominent Hungarian memorial places.

RÓMAI KORI VÖLGYZÁRÓ GÁT BARRAGE DAM FROM ROMAN TIMES

A római kori kőfalazású völgyzáró gátról, melyet a középkorban is használtak, 1875-ből származik az első történelmi jellegű leírás. A műemléki védelem alatt álló régészeti emlék Pátka településtől nyugatra, a jelenlegi víztározótól mintegy 100 méterre húzódik. A völgyzáró gát a római kori Pannónia egyik különleges emléke, a Császár-víz duzzasztógátja volt. Az ókorból megmaradt, a patakot egykor merőlegesen lezáró 125 m hosszú, keleten 4,5 méter, nyugaton 4 méter széles és 2–2,5 m magas quader-köves építkezés, a Tác–Gorsium épületei mellett, Fejér megye római kori múltjának legnagyobb méretű ma is látható emléke. Ma, a korszerűbb megoldással felduzzasztott pátkai víztározó széles víztükrre a még mindig impozáns méretű, római eredetű falazat háttérben látszik.

The first written description of the barrage dam had stone walls and was used from the Roman times until 1875. This archaeological artifact is protected as a historical monument. It lies west from Pátka, 100 meters far from the present water reservoir. The barrage dam is a special memory of the Roman town, Pannonia. It was the dam of the Császár (imperial) water. It has stood strong since ancient times, redirecting of the stream at a right angle. The dam is 125 meters long, 4,5 meters wide on the east side, 4 meters wide on the west side, 2–2,5 meters high, and made of quader stones. Besides the ruins of Tác Gorsium, it is one of the largest visible artifacts of Roman time in Fejér County. Today, the water reservoir in Pátka was enlarged by a more modern solution. Its broad surface can be seen in the background of the original Roman stone wall.

PÁTKA

SZENT IMRE RÓMAI KATOLIKUS TEMPLOM BAROKK ORGONÁJA

THE BAROQUE PIPE-ORGAN OF THE SAINT IMRE ROMAN CATHOLIC CHURCH

A barokk orgona eredetileg az esztergomi ferences Szent Antal templomban állt. A hangszer építője és építési ideje nem ismert, azonban első igazolható formájában egymanuális, pedálos, hátuljátszós hangszer volt. Szekrényét először 1739-ben festették le, amikor Magyarországon egyedülálló módon az oldalsó és hátsó kivehető ajtókra természeti jeleneteket ábrázoló festmények kerültek. 1778-ban a rajeci Jan Pazicky az orgonát kétmanuálissá alakította át. Az orgona 1941-ben 3000 pengőért került Pusztaszabolcsra, az akkor újonnan épült templomba. A 2002. évi, a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával megvalósult felújítást követően az orgonát 2003-ban műemlékké nyilvánították. A 2004-ben teljes felújításon átesett hangszer Magyarország legrégebbi és legteljesebb állapotban megőrzött, kétmanuális nagyorgonája, melyet az utókor számára a pusztaszabolcsi hívők közössége óvott meg. Az orgona ma már nemcsak szentmiséken, hanem orgonakoncertek alkalmával is megszólal a zeneszerető közönség nagy örömére.

The baroque pipe-organ originally stood in the Franciscan Saint Antal church in Esztergom. The builder and its age is unknown. The first type of organ was a one-manual musical instrument, with pedal that could be played at the back. Its body was first painted in 1739. In Hungary it was unusual to paint natural images on the side and the back doors of an organ. In 1778, Jan Pazicky from Rajec remodeled the instrument into a two-manual organ. The organ was bought for 3000 'pengő' (penny) and it was transported to the new church of Pusztaszabolcs in 1941. The organ became a relic in 2003, after being refurbished in 2002 by the National Cultural Fund. After the complete renewal in 2004, this musical instrument became the oldest and well-kept, two-manual organ. It was preserved for the future by the Catholic community of Pusztaszabolcs. The organ is played during saint masses and concerts for the pleasure of a music-loving audience.

PUSZTASZABOLCS

HAGYOMÁNYOK HÁZA – PUSZTASZABOLCSI HELYTÖRTÉNETI GYŰJTEMÉNY

HOUSE OF TRADITIONS – COLLECTION OF THE LOCAL HISTORY OF PUSZTASZABOLCS

Az 1997 óta működő kiállítás 2014-től önálló épületben, a volt MÁV iskola egykori tantermeiben tekinthető meg. A kiállítás tárgyai számos alkategóriába sorolhatók, így például a régi használati tárgyakon túl jelentős a fotógyűjtemény, a forrásértékű dokumentumok köre, szöttesek és horgolt terítők, régi bútorok. A helytörténeti kiállítás eszmeiségéhez kapcsolódik a megyében egyedülálló, több mint negyven kötetes kiadványsorozat is. A Hagyományok Háza nem csupán kiállító területként, hanem közösségi térként is funkcionál. A gyűjtemény jóval több, mint az itt kiállított tárgyak összessége, korosztályokon átívelő összekötő kapocs, amely öregbíti a település hírnevét, és példázza a hagyománytisztelő pusztaszabolcsi városuk múltja iránti elköteleződését.

The House of Traditions exhibition opened in 1997. The classrooms of the former MÁV school opened separately in 2014. There are several types of antiques in the exhibit. Apart from the objects typically used in everyday life, there are collections of photos, original documents, woven and crocheted table cloths, and furniture. A unique publication spanning more than forty volumes connects exhibit to the local history. The House of Traditions functions not only as an exhibition area but also as a community centre. The collection is much more than the sum of the objects. It is a link between generations, that enhances the reputation of the place and highlights the commitment towards the past and traditions of Pusztaszabolcs.

PUSZTASZABOLCS

HELYTÖRTÉNETI KIADVÁNYOK PUBLICATIONS OF LOCAL HISTORY

Az első helytörténeti kiadvány 1997-ben jelent meg Czöndör Mihályné Joó Katalin és Csányi Kálmán középiskolai tanárok tollából. Azóta számos kötet látott napvilágot, melyek sorozatba fűzve szerveződtek „Községtörténeti füzetek”, később „Pusztaszabolcs anno” címmel. A témák tekintetében szer-teágazó kép alakult ki. Megjelent többek között településtörténettel foglalkozó, valamint tematikus jellegű, így óvoda- és iskolatörténeti, néprajzi jellegű, egyháztörténeti, kereskedelem- és családtörténeti, üzem- és vasúttörténeti, valamint a helyi civil szervezetek történetét feldolgozó könyv is. A szerzők személye témánként változó, az állandó sorozatszerkesztők az első füzet írói. A könyvsorozat kiadója a Pusztaszabolcsi Hagyományörző és Hagyományteremtő Alapítvány. A Pusztaszabolcs történetét feldolgozó több mint 40 kötet, a település sokszínű krónikájaként Fejér megye életében is jelentős értéket képvisel.

The first publication was announced in 1997 by the following secondary school teachers: Czöndör Mihályné Joó Katalin and Csányi Kálmán. Since then, many additional booklets were published, and the series is entitled Village Historical Booklets. Later on the booklets were re-published into a single volume entitled Pusztaszabolcs Anno. The booklets covered a wide range of historical topics, including the: kindergarten and elementary schools, ethnography, religion, commerce, families, factories, railway, and local civil organizations. The original authors of the first booklet shared authorship with others in the later booklets. The entire series of 40 volumes was published by the Tradition Preservation and Tradition Creation Foundation. This history of the Pusztaszabolcs village has great value to the residents in Fejér county even today.

PUSZTASZABOLCS

SUKORÓI REFORMÁTUS TEMPLOM ÉS A HADITANÁCS TÖRTÉNETE HISTORY OF THE CALVINIST CHURCH AND THE COUNCIL OF WAR

Az eredeti templom 1702-ben épült, annak helyén 1787-ben nagyobbat emeltek, ami 1827-ben részben leégett. A templomhajó jelenlegi formáját 1830–32-ben kapta, 1847-ben a torony felépítésével készült el teljesen a templom. A műemléki épület padjai 1817-ből, az úr asztala 1805-ből való, szószéke még korábbi, hátsó falán török motívumokkal. A kisebbik harangot 1813-ban öntötték, az orgona 1876-ban készült, 1980-ban állították helyre. A karzat mellvédjét díszítő festett kazettákat Gaál János készítette 1999-ben. 1848. szeptember 28-án e falak között tartotta a frissen szervezett honvédsereg tisztikara a pákozdi-sukorói csatát előkészítő haditanácsot. Itt heves vitát követően Móga lemondott a fővezérségről, és kardját az úrasztalára helyezte. A válságos helyzetben Batthyány Lajos miniszterelnök megkérdezte a jelenlévőket: mit tesz a hadsereg, ha Jellasics horvát bán másnap támadásba kezd? Rövid tanácskozás után a jelenlévők úgy döntöttek, hogy a hadsereg támadást nem indít, de ha az ellenség támad, ellenállnak. A tanácskozás végén Móga visszakötötte a kardját, és vezényletével másnap a honvédség visszaverte Jellasics csapatainak támadását. A haditanács legnevesebb résztvevőinek ülőhelyét a templomban táblácskák jelölik.

The original church was built in 1702 and enlarged in 1787. It partially burnt down in 1827. The present form of the body was built between 1830–32 and the church was completely finished by building the tower in 1847. The building is under heritage preservation. The benches are from 1817, the lord's table is from 1805 and the pulpit is even older with Turkish motifs on the back side. The smaller bell was made in 1813 and the organ in 1876. The organ was renewed in 1980 after the damages of World War II. The painted decorations on the parapet of the balcony were made by Gaál János in 1999. Here was organized the council of war, preparing the Pákozdi-Sukoró battle on 28/09/1848. As a result of an intense debate Móga resigned from being the commander-in-chief and put his sword on the Lord's table. In this critical situation Batthyány Lajos Prime Minister asked what would the army do if the Croatian Count Jellasics attacked the troop the following day. After a short discussion the army decided not to attack. In case the enemy had attacked them they would have withstood. At the end of the debate Móga took back his sword and defeated Jellasics the next day. The seats of the participants of the council are marked on small boards in the church.

SUKORÓ

ALBA REGIA TÁNCEGYESÜLET ALBA REGIA FOLK DANCE GROUP

A Táncgyesület elődjét, az Alba Regia Táncgyűttest 1949-ben alapították a néptáncot szerető elődök. Egyesületi formában 1994 óta működik. Az egyesület több mint 500 tagot számlál. Az óvodás kortól a 65 éves korosztályig 15 felmenő rendszerű csoport biztosítja az együttes utánpótlását, mellettük a Senior csoport is aktívan tevékenykedik. Műsoraikon szinte az egész magyar nyelvterület táncai, dalai, szokásai szerepelnek. Feladatuknak tekintik a népi hagyományok ápolását, a néptánc és a népzenei értékek, a kulturális örökség felkutatását, valamint új értékek létrehozását. A táncgyűttes számos hazai és nemzetközi néptáncfesztiválon nyert különböző díjakat, egyéni, kamara és együttesi kategóriákban. Magyarországon kívül Európa valamennyi országában felléptek már, de jártak különböző fesztiválokon Észak-Afrikában, Kanadában, Kínában és Indiában is, ahol szintén nagy sikerrel szerepeltek, színvonalasan képviselve Magyarországot, ezen belül szűkebb hazájukat, Fejér megyét és Székesfehérvárt. Az ARTE több mint egy közösség, inkább egy nagy család. 1995 óta saját fesztiváljuk van, a Királyi Napok Nemzetközi Néptáncfesztivál.

The former dance group was established in 1949 by those who were fond of folk dance. It has been functioning as an association since 1994. It has more than 500 members. There are 15 groups comprising ages between 5 to 65 years, with new volunteers joining each year. There is an additional group of seniors who are also very active. In their repertoire one can find the dances, songs and traditions of all the Hungarian regions. They believe that their role is to preserve folk traditions, search for the values of folk dance, folk music and cultural heritage. The Folk Dance Group has been awarded in many national and international festivals, in both individual and group categories. Apart from Hungary, they have already danced in almost all European countries as well as festivals in North-Africa, Canada, China and India. Their high standards of performing the Hungarian culture are greatly appreciated everywhere. The ARTE is more than a community, it is rather a big family. They have had their own festival since 1995, that is the Royal Days International Folk Dance Festival.

SZÉKESFEHÉRVÁR

AKÓTS-MALOM

AKÓTS-MILL

Víziváros szívében található a máig „Akóts-malomnak” ismert Gőzmalom, amelyet az 1880-as évek második felében épített egy Mann nevű téglagyáros. Az üzemet az a gőzgép hajtotta, amelyet a Láng Gépgyár az 1896-ban, Amerikában tartott Világkiállításon mutatott be. A gőzmalomot 1907-ben vette meg a város közeletében is jelentős szerepet vállaló Akóts János. A háború előtt megkezdődött a malom átépítése. Kracker Pál tervei alapján 1918-ban épült fel a háromszintes épületben az Európában máig egyedülálló favázas szerkezetű Gőzhenger-malom, az épület alsó szintjén Ganz típusú hengerszékekkel a hengerpad. Külön érdekessége a létesítménynek, hogy búzamosógép az országban egyedül már csak itt található. A kibővített malom az 1930-as években már 10q/óra kapacitással dolgozott. A tulajdonos halála után fia, Akóts Gyula vette át a malom működtetését. Az üzemet 1950-ben államosították, majd 1957-ben átszerelték. 1974-ben tanmalomként itt indította be a malomipari és sütőipari szakmunkásképzést a Székesfehérváron 1938-ban alapított, Szent István nevét viselő közép fokú mezőgazdasági tanintézet. A gőzmalom patinás berendezései, technológiája egyedülálló módon ma is az eredeti állapotot tükrözik, annak ellenére, hogy a szakmunkásképzés 2012-ben megszűnt és azóta használaton kívül áll. A malom a város és megye egyik meghatározó ipari emléke.

In the heart of 'Víziváros' estate can be found the so called 'Akóts' mill, which is a steam-powered grain mill. The brickmaker Mann started constructing the mill in the second half of the 1880s. The steam machine powering the mill was introduced by the Láng Machine factory in the World Exhibition held in the US in 1896. Akóts János bought the steam mill in 1907. He also played an important part in the life of the town. They started to transform the mill before the war. In 1918, according to Kracker Pál's plans they built the unique wood-frame steam cylinder mill in the three-story building. In the lower level of the building there was the cylinder spindle with the Ganz type cylinder seats. This factory contains the only wheat washer machine in the country. The enlarged mill functioned with 10q/hour capacity in 1930. After the owner's death his son, Akóts Gyula, started to run the mill. The factory was deprivatized in 1950. Then, it was modified in 1957. In 1974, it was opened as a mill for students of bakery and mill industry. These students attended the Saint Stephen Agricultural Secondary school, founded in 1938. Both the mill and educational program was closed in 2012. The equipment remains in an excellent state of preservation. The mill is an important industrial memory of Székesfehérvár and Fejér county.

SZÉKESFEHÉRVÁR

FEJÉR MEGYEI DIÁKNAPOK STUDENTS' DAY IN FEJÉR COUNTY

A diákfesztivált 1966 áprilisában rendezte meg először a Fejér Megyei Művelődési Központ. A háromnapos összművészeti eseményre minden évben 1000 diák jelentkezik Fejér megye egész területéről és mutatja meg tehetségét szólóének, társasének, kórus; vers- és prózamondás; diákszínpad; könnyűzene; népdal–népzene–néptánc; komolyzene–szólóhangszer–kamarazene; sótájm; képző-, nép- és iparművészet; honismeret; fotó, film, vizuális műfajok; médiakommunikáció; irodalmi kategóriában. A fiatalok ilyenkor a kötelező bemutatkozásokon túl megismerkednek más települések iskolai közösségeivel és a városok hangulatával, szórakozási lehetőségeivel, hiszen Székesfehérvár és Dunaújváros évenként felváltva ad helyszínt a Diáknapoknak.

The first Students' festival was held in April 1966. It was organized by the Cultural Centre of Fejér County. Every year, from all over Fejér county region 1000 students show their talents in: singing individually or in a choir, telling a poem or a prose, singing pop music or folk music, performing folk dance, playing a musical instrument, as well as displaying fine art, applied art, photo-, film- and visual genres, media communication and literature. After their own performances the students can get to know other school communities, entertainment facilities and the atmospheres of other towns. Székesfehérvár and Dunaújváros host the Students' Day programme in turns.

SZÉKESFEHÉRVÁR
DUNAÚJVÁROS

JANCSÁRKERT TERMELŐI PIAC JANCSÁR GARDEN MANUFACTURERS' MARKET

A 2013-ban megnyílt Jancsárkert egy megyei hatóságú, székesfehérvári székhelyű, hagyományörző vásár-, piac- és közösségi tér. Székesfehérváron, a Balatoni út 10. szám alatt, a Jancsár körforgalom előtt található. 6000 négyzetméteres, nyitott területen 600 négyzetméteres fedett csarnok és fél tucat faház áll rendelkezésre, amely kiválóan alkalmas vásárolásra, piacozásra, közösségi, kulturális, turisztikai rendezvényekre. A Jancsárkertben működő termelői- és biopiac – immár túl a 300. piacnapon is – jó minőségű, kedvező árú, friss, kézműves termékeket kínál. A piac állandó árusai egészséges és ellenőrizhető eredetű áruikkal több mint harminc településről érkeznek rendszeresen. A piac motorja a 2015. évben megalakult Jancsárkert Piac és Közösség Egyesület. A Jancsárkert egyben közösségi tér is, amely rendszeresen helyt ad gasztronómiai fesztiváloknak, kézműves bemutatóknak, turisztikai programoknak is, hozzájárulva ezzel Fejér megye gasztronómiai hagyományai megőrzéséhez, népszerűsítéséhez.

The Jancsár garden was opened in 2013. It is seated in Székesfehérvár and attracts many people from the county. It is a market, a fair and a community gathering place too. The address is 10 Balatoni Street, in front of the Jancsár roundabout. 6000 square meters of open space, 600 square meters of roofed hall and half a dozen wooden houses serve the people in order to organize market, fair, communal, cultural and touristic programmes. The market has been operating continuously for over 300 weekends and features manufactured, hand-made as well as fresh “bio”/organic products at good prices. The same sellers arrive regularly with their healthy and verifiable-original products from over 30 towns big and small. The market is held together by the Jancsár garden market and community association. The market often gives home to gastronomy festivals, tourism and also displays handmade products, making the traditions of gastronomy more popular.

SZÉKESFEHÉRVÁR

MINTAKINCSTÁR PROGRAM – FOGLALKOZTATÓ FÜZETSOROZAT ÉS MÓDSZERTAN MINTAKINCSTÁR PROGRAMME – ACTIVITY BOOKLET AND TEACHING METHOD

A MintaKINCStár program tartalmazza a MintaKINCStár foglalkoztató sorozat és játékgyűjtemény köteteit. Mindazt a tematikát, módszert, melyet az alkotó dolgozott ki a népművészeti anyanyelv tanítására, megőrzésére, továbbgondolására. Az interaktív, értékőrző tevékenység létrehozója Sevela Zsuzsanna fejlesztőpedagógus és játékkervező. Az alkotó célja elsődlegesen a hagyományörzés, az elődeink által használt mintakincs megismertetése és megőrzése, az ismeretek bővítése, megerősítése, rendszerezése és az önálló alkotómunka segítése. A sorozat kötetei népi iparművészeti zsúrizett és szakmai díjakkal is elismert kiadványok, egyedi és hiánypótló jellegüknek köszönhetően nagy sikerrel mutatkoztak be népművészeti tematikájú kiállításokon, rendezvényeken idehaza és külföldön is. E módszer egy 30 órás és két 60 órás akkreditált pedagógus-továbbképzésen tanulható, így országszerte alkalmazható.

The MintaKINCStár programme consists of the volumes of books that contain a wide range of activities and games. One can read about the method that was worked out by the author (creator) in order to preserve and teach our mother tongue. Sevela Zsuzsanna created this interactive and tradition preserving activity. She is a development teacher and a game planner. The main aim of the author is to preserve our traditions and patterns of our treasures, widen our knowledge about them, organize them and help the individual work. The volumes of the series are all judged by applied folk artists. The publications won several professional awards. Due to their unique and complete aspects, the volumes are very popular in folk art exhibitions both locally and abroad. The program can be learned within a 30 hours course and within a 120 hours accredited course. Both courses can be taught across the country.

SZÉKESFEHÉRVÁR

ÓPERENCIÁS FEJÉR MEGYEI MESEMONDÓ VERSENY ÓPERENCIÁS TALE TELLING CONTEST IN FEJÉR COUNTY

A székesfehérvári Gárdonyi Géza Művelődési Ház és Könyvtár 2002-ben indította útjára a mesemondó versenyt, amelyen évről évre több száz székesfehérvári és Székesfehérvár vonzáskörzetében élő általános iskolás korú gyermek vesz részt. A szervezők célja, hogy a népmesekincs bemutatásával elősegítsék ezen kulturális értékünk megőrzését, erősítve ezzel a közösségi és társadalmi összetartozásunkat. Az értékőrzésen túl a megmérettetés kiváló eszköz a fiatalok tudásának, készségeinek és képességeinek fejlesztésére, hozzájárul a versenyben résztvevő gyermekek olvasóvá neveléséhez. A zsűriben évről évre szakmájukban elismert pedagógusok, írók, népművelők, könyvtárosok és média szakemberek értékelik az előadásokat. A három korcsoportban bonyolított verseny nyertesei a jutalmakon kívül olyan helyi és országos kulturális rendezvényekre szóló felkérésekkel is büszkélkedhetnek, ahová méltó hírért vihetik az értékteremtő megyei rendezvénynek, a hagyománytisztelő gyermekközösségnek.

The tale telling contest was first organized in the Gárdonyi Géza Cultural Center and Library in 2002. Year after year, hundreds of students take part in the contest from the primary schools of Székesfehérvár and from nearby. The organizers' main aim is to preserve the values of folk tales and to strengthen our communal and social inheritance. Apart from preserving values, this contest is good for developing the students knowledge and skills. It helps the students become readers. The judges are teachers, writers, librarians, media experts who are highly respected in their profession. The winners from three age groups are awarded. They are also invited to participate in local and national cultural events where they can present valuable heritage and their fondness for traditions.

SZÉKESFEHÉRVÁR

MEZÍTLÁBAS PARK

BAREFOOT PARK

A településen lakossági kezdeményezésre vetődött fel a park létrehozásának gondolata, melyet az önkormányzat felkarolt és megvalósított. A Mezítlábas Parkban arra bízgatják a látogatót, vegye le a cipőt és mezítláb sétáljon végig egy tematikus útvonalon. Aki ezt megteszi, 21 féle járófelületen szerezhet tapasztalatot a talpi érzékelésből. Megtapasztalható többek között, hogy milyen érzés bazalt köveken, süppedős tőzegben, patakban, téglalburkolaton járni. Az egyensúlyozás is más-képp történik, a járás itt összetettebb izommunkát kíván, a mezítláb járás pedig jótékony hatással van a testtartásra.

The original idea for this park came from the villagers who sought construction support from the local government. In the barefoot park visitors are encouraged to take off their shoes. If they do that 21 different surface can be experienced by their sole. You can walk on basalt stones, on soft turves, on brick coverage and in a stream. Keeping your balance is different here, walking needs more complex muscle work. Walking on barefoot has a good effect on our posture.

TABAJD

MOLLA SZADIK SÍRJA

TOMB OF MOLLA SZADIK

A tatár-üzbég származású muszlim vallástanító 1836-ban született az Aral-tó partján, Vámbéry Ármin társaságában érkezett Magyarországra. A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára keleti kéziratok osztályának altisztje lett, emellett tatár, üzbég és más nyelveket tanított. Íróként és fordítóként is ismert. Nevéhez köthető Arany János: Rege a csodaszarvasról című munkájának csagatáj nyelvre fordítása.

1892-ben bekövetkezett halála után Velencén temették el mohamedán szertartással és katonai tiszteletadás mellett. Velencén mesék, népi történetek ihletője, a református temető szélén álló síremléke pedig már hosszú ideje útikönyvekbe felvett kirándulási célpont.

He was a tatar-uzbek muslim religion teacher who was born in 1836 on the lakeshore of Aral. He came to Hungary with Vámbéry Ármin. He became the non-commissioned officer of the 'Eastern scripts' department in the Library of the Hungarian Science Academy. Besides, he taught tatar, uzbek and other languages. He is also known as a writer and translator. He translated into Chagatai language Arany János's Legend of the miracle deer.

After his death in 1892, he was buried in Velence with a muslim ceremony and with military honour. In Velence he was famous for his tales and folk tales. His tomb standing on the edge of the Calvinist cemetery is a sight for hikers mentioned in guide books.

VELENCE

SZŐLÉSZ-BORÁSZ KULTÚRA ÉPÍTETT EMLÉKEI BUILT MEMORIES OF ENOLOGY AND WINE CULTURE

A Velencei-hegység ősi gránitból felépülő déli lejtőin már a rómaiak idején is volt szőlőtermesztés és borkészítés. A középkortól kezdve a Bence-hegy volt a velencei szőlőtermesztés legfontosabb színtere. A lávás, sziklás talaj, az éghajlati tényezők és a szakértelem együttese kitűnő minőségű bor készítését tette lehetővé. A pincék megőrizték az építkezés hagyományos formáit. Két alaptípusú pince ismert: felszín alatti lyukpincék (pl. Sárgaföldes úti pincesor), illetve felszíni, préházás pincék (pl. Meszlényi préház, Sára Szűcs Lajos pincéje, Tőkés pince, Vörösmarty préház). A megmaradt pincék műemlék jellegűek, vagy műemlékként védettek.

There has been grape growing and winemaking on the southern granitic slopes of Velence hills since the times of the ancient Romans. Starting from the Middle Ages, Bence Hill was the most important scene of growing grapes. The lavatic, rocky earth, the climatic factors and the local skills all made it possible to make excellent quality wine. The wine cellars preserved the original forms of building. Two types of cellars are known: underneath the surface (e.g. on Sárgaföldes road row of cellars) and above the ground, cellars with press-house (e.g. Meszlényi press house, Sára Szűcs Lajos press-house, Tőkés cellar, Vörösmarty press-house). The remained cellars are protected as part of heritage preservation.

VELENCE

WENCKHEIM-KASTÉLY WENCKHEIM CASTLE

A Velencén található kastélyt Say Ferenc fehérvári műépítész tervei szerint a Meszlény család és a Kégl család építette 1888–89-ben. A kastély 1921-ben új gazdára talált gróf Wenckheim Ferenc személyében, majd 1945-ben köztulajdonba került – itt kapott helyet a velencei általános iskola. Napjainkban az önkormányzat testületi üléseinek, a könyvtárnak, illetve a házasságkötő teremnek ad otthont.

The castle can be found in Velence. It was built according to Say Ferenc's plans in 1888–89 by Meszlény and Kégl family. In 1921, the castle had the new owner Earl Wenckheim Ferenc. In 1945 it became public property, the primary school of Velence was seated here. At present, it gives place for the self-government's corporate meetings, for the library and for the registry office of the weddings.

VELENCE

VELENCEI PLÉBÁNIAATEMPLOM 1554-BEN KÉSZÜLT HARANGJA BELL OF THE PARISH CHURCH OF VELENCE MADE IN 1554

A velenicei katolikus templomban található harang Fejér megye, s egyben az ország 16. legrégebben működő harangja. Vélhetően a Felvidékről származik, készítője, pontos súlya ismeretlen. A dátum mellett olvasható felirata: Verbum Domini Manet In [a] Eternum – Az Úr igéje örökké megmarad - Ano.D. 1554. (1Pét.1.25).

The bell that can be found in the Catholic church of Velenice is the country's 16th oldest working bell. It is possible that it comes from Slovakia, its manufacturer and exact weight are unknown. There is a sign next to the date: Verbum Domini Manet in [a] Eternum – God's verse will remain for eternity - Ano.D. 1554.

VELENCE

BENCE-HEGYI KILÁTÓTERASZ ÉS KILÁTÓJA (KÖRSPANORÁMA) LOOK-OUT TOWER AND TERRACE IN BENCE HILL (ROUND PANORAMA)

A VADEX Zrt. kivitelezésében, Merkel Tamás és Kruppa Gábor tervei alapján, a Bence-hegy tetején épült 20 méter magas, stilizált virágra emlékeztető kilátótorony 2018 márciusában került átadásra. Különlegessége, hogy minden irányból más alakúnak tűnik. A kilátószintre 118 lépcsőfok vezet, ahonnan lélegzetelállító, 360 fokos panoráma tárul a látogató elé.

The 20 meters high look-out tower resembling a flower was built on top of Bence hill. According to Merkel Tamás and Kruppa Gábor's plans and implementation of VADEX Ltd. it was opened in March 2018. The structure is special because it has a different shape from every point of view. 118 stairs lead to the top, from where a stunning, 360 degrees panorama unfolds in front of the visitors.

VELENCE

VELENCE ŐSI TEMPLOMA (BOD-KÁPOLNA) ANCIENT CHURCH OF VELENCE (BOD-CHAPEL)

A templomot a középkori templom helyére gróf Meszleny János építtette 1722-ben. 1788–1830 között Velence plébániatemplomaként, 1945-ig kegyúri sírkápolnaként funkcionált és a Meszleny család tulajdonában volt a II. világháború utáni földreformig.

1967-ben a velencei katolikus templom oltárképének restaurálásáért cserébe az egyház az üresen álló épületet Bod László festőművésznek adta. A felújítást követően az épületet műteremnek, majd kiállító helyiségnek használták. Bod László halála után a muzeális jellegű üdülőház a festőművész családjának tulajdonába került.

Earl Meszleny János had this church built in 1722 on the spot where the church once stood in the Middle ages. It functioned as a parish church between 1788–1830 and an advowee tomb until 1945. The Meszleny family owned it until the agrarian reform after the II. World War.

In 1967, the abandoned building was given to Bod László artist for restoring the altar painting. After the restoration, the building was used as a studio and a gallery. After Bod László passed away, his family owned this museum-like home.

VELENCE

KASTÉLYSZÍNHÁZ

A verebi Végh család Vereben 1805-ben felépített és használt első épülete a hajdani „Végh uraság színháza” volt. Valaha a környék, sőt az ország zenei életének egyik fellegvára volt. A család állandó, házi zenekarának közreműködésével adták elő Mozart Varázsfuvola című operáját is. A nagy kastélyt 1951-re teljesen lebontották, széthordták, a színház épületéhez azonban nem nyúltak. Az épületet a háború után raktárként, majd műhelyként és újra raktárként használták. A karzat és az eredeti födém teljesen eltűnt. A befalazott ablakok, ajtók őrzik az eredeti állapot emlékét. Egyediségét és típusát tekintve a verebi kastélyszínház kiemelt jelentőségű.

CASTLE THEATRE

The Végh family had the first theatre built in 1805 in Vereb. It was called 'Végh seigniory's theatre'. It used to be one of the centres of musical life in the region and in the country. The family had a constant, home orchestra. They played Mozart's Magic flute opera too. The castle was pulled down by 1951 but the building of the theatre remained. It was used as a store-house, then as a workshop, then as a store-house again after the war. The balcony and the original joist disappeared. The memory of the original state is preserved by the walled-up windows and doors. Regarding its uniqueness and special type, the castle theatre has a great importance.

VEREB

POGÁNYKŐ – HONFOGLALÁSKORI SÍRHELY PAGAN STONE – TOMB FROM THE AGE OF CONQUEST

Vereb talán egyik legismertebb kulturális öröksége a Pogánykő, ahol 1853-ban honfoglaláskori sírt tártak fel. Egy kalandozó vitézt temettek el felszerszámozott lovával együtt, aki a sírban talált leletek alapján a honfoglalók nemzedékéhez tartozott. A lovas vitéz sírja az első olyan honfoglaláskori lelet, amelynek helyét megjelölték, előkerülését kőbe vésett felirattal örökítették meg, és az országban a második, amelynek leletei múzeumba kerültek. 2010-ben Emlékkaput állított a falu lakossága a Pogánykő fölé, mely jelkép: kapcsolat a múlt, a jelen és a jövő között.

The Pagan stone is possibly one of the best known cultural heritage in Vereb. In 1853, a tomb from the age of conquest was discovered. A wandering valiant soldier was buried here with his harnessed horse. According to the artifacts found in the tomb, he belonged to the generation of the conquerors. The tomb of the valiant soldier is the first artifact from the age of conquest, its place was marked and its appearance was carved into a stone. This is the second tomb in the country from which the artifacts got into a museum. In 2010, the inhabitants of the village had a gate of memory above the pagan stone built as a symbol of the connection among past, present and future.

VEREB

URADALMI MAGTÁR MANORIAL GRANARY

A háromszintes, terméskőből és téglából épült uradalmi magtár Lamberg Fülöp gróf utasítására épült 1806–1808 között. Falvastagsága a földszinten 1 méter, az 1. és a 2. emeleten 70 centiméter. Vázát vastag, 500x500 milliméteres fenyőgerendák adják. A hatvanas évek elején, a helyi termelőségvetkezetek újjászervezésekor az épülethez egy darálót építettek, amelyet 1969-ben kibővítettek. Földszintjén egy hadtörténeti és egy helytörténeti néprajzi gyűjtemény található.

It was Earl Lamberg Fülöp's command to build the manorial granary between 1806 and 1808. It has three stories and the walls are built from brick and rubble stone. The thickness of the wall is 1 meter on the ground floor and 70 centimeter on the first and second floor. Its frame is thick, made of 500x500 millimeter pine wood joists. In the beginning of the 1960s, when the local manufacturers' communities were reorganized, the building was enlarged with a grinder in 1969. On the ground floor, there is a military history, local history and folklore collection.

ZÁMOLY

KEREKSZENTTAMÁSI ROTUNDA ROTUNDA OF KEREKSZENTTAMÁSI

Zámolytól északra, a csákvári kereszteződéstől Gánt felé vezető országút mentén, a zámolyiak szőlőhegyének lábánál található az Árpád-kor jellegzetes temploma, a rotunda. A helyben bányászott dolomitból rakott, kör alaprajzú építmény maradványa 9 méter átmérőjű, helyenként 3-4 méter magas falakkal. 130 centiméter vastagságú körfalának hófehér kőveit forró mészhabarccsal rögzítették, amely képes volt ellenállni az elmúlt századok viszontagságainak. Apszis nélkül épült, az egyik falában lévő bemélyedés valószínűleg ereklyetartó lehetett.

A feltárása során előkerült leletanyagot a székesfehérvári Szent István Király Múzeumban és a zámolyi uradalmi magtárban őrzik. A körtemplom a 12. században épült, Kétkedő Tamás apostol tiszteletére szentelték fel és 1662-ig használták. Romjai kiemelten védett középkori műemléknek minősülnek.

The rotunda from Árpád-age can be found in the north from Zámoly, along the road leading to Gánt at the Csákvár crossing, at the foot of Zámoly grape hill. The ruin of the round shaped building, built from locally mined dolomite, has 9 meter diameter and 3-4 meter high walls. The round wall has white stones that were fixed with hot lime bonding. It could resist the hardship of the past centuries. It was built without an apsis, a hole in the wall might be a relic holder.

Due to the excavations the found artifacts are preserved in Saint Stephen King Museum in Székesfehérvár and in the Manorial granary in Zámoly. The rotunda was built in the 12th century. It was consecrated to Doubting Thomas and it was used until 1662. Its ruins are considered to be highly protected Medieval times monument.

ZÁMOLY

TEMETŐI TEMPLOMROM ÉS RÉGI TEMETŐ

A község Szent Lőrinc titulusú, 12. századi eredetű plébániatemplomának romjai a temetőben állnak. A korabeli templom nyugati fala kb. 8 méter magas, terméskőből épült, vakolatnyomokkal és kb. 5 méter magasságban résablakkal. A régi templom félköríves szentélyének csak az alapozása maradt meg.

A templomot állítólag Aba Sámuel építtette, hajója téglalap alaprajzú, 510x140 cm belső nagyságú. Szentélye félkörívet zárt be, belső sugara 130 cm volt. A templom falait a környéken bányászott, durván megmunkált mészkőből emelték. Az utolsó szentmisét 1683-ban tartották itt. A templomrom körül elhelyezkedő sírkövek a 19. század második feléből és a 20. század közepéről maradtak fenn.

A rom előterében álló márványkereszt Kovács János uradalmi számvevő hagyatékából – végrendelete nyomán – került felállításra a régi temetőben 1873-ban, Tichy Jakab plébános szorgalmazására. Az egykori templom romja kiemelten védett középkori műemléknek minősül.

RUINS OF THE CHURCH OF THE CEMETERY AND THE OLD CEMETERY

The ruins of the parish church stand in the cemetery. It originates in the 12th century and it has a Saint Lőrinc titular. The western wall is about 8-meter tall, built from rubble stones, in 5-meter height there are battlement windows, Only the basement of the semi-circle apsis remained from the old church. Supposedly, Aba Sámuel had the church built, its body had rectangle layout with 510x140 centimeter inner extent. Its apsis had a semi-circle shape, its inner radius was 130 centimeter. The walls of the church were built from roughly processed limestone mined from the nearby. The last mass was held in 1683. The tombs around the ruins of the church survived from the second half of the 19th century and from the middle of the 20th century. The marble cross that stands in front of the ruin was erected in the old cemetery in 1873 from the heritage of Kovács János, manorial accountant, as Tichy Jakab vicar advised. The ruins of the church are considered to be highly protected Medieval times monument.

ZÁMOLY

KEDVES OLVASÓ!

Amikor a Fejér Megyei Értéktár Bizottság tagjaival megalkottuk a „Fejér Értékek Iránytűje” elnevezést, nem sejtettük, hogy a munkánk során a névvel összecsengő iránymutató célkitűzéseinknek mi magunk is részeseivé válunk. Úgy gondoltuk, hogy programjainkkal irányt mutatunk a települések értékgyűjtő közösségeinek, ösztönözzük őket az értéktárak létrehozására, és megtaláljuk a közös hangot az ifjúsággal, velük karöltve bekapcsolódunk az értékörzés feladataiba. A munka azonban számunkra bizonyult a legtanulságosabbnak, általa magunk is útmutatást kaptunk a jövőre nézve. Egy alapjairól építkező bizottságnak jó iránymutatást adott a programokon keresztül létesített kommunikáció, tudatosult bennünk, hogy értékeinket nemcsak dokumentálnunk, az előterjesztéseket nemcsak elbírálnunk szükséges, hanem kölcsönösen segítve egymást Fejér megye értékgyűjtőivel részeseivé is kell válnunk a folyamatnak.

Az értékgyűjtés belülről fakadó életérzés nem lehet száraz szakmaisággal helyettesíteni. Aki belső értékeit képes felfedezni, fogékonnyá válik környezete értékeinek befogadására is. Ahhoz, hogy meglegjünk az értéket a tárgyak, az épületek, vagy akár tájegységünk adottságaiban, emlékekre van szükségünk. Fel kell öltöztetnünk környezetünket saját és az előttünk járó generációk emlékezéseivel, anekdotáival. Felelősségteljes magatartást kíván ez a csodálatos munka, amelyhez bizottságunk a lehető legszínesebb eszköztárat sze-

DEAR READER!

When we named this project the 'Compass of the Values of Fejér County' with the members of the Committee of the Memorabilia of Fejér County, we didn't know that we had the same mission at first. We thought that creating exciting programs would inspire the community. We wanted to encourage them to enjoy the local landmarks and involve our youth in preserving our treasures. The 'Compass' programme turned out to be very educational for us, too. During the course of the project, we gained insight into the future. We wanted to take a new approach to preserving the past. Communication was the most important groundwork in building our committee. Together we documented the artifacts of our county, decided which landmarks to include and helped local artists promote their ideas.

My passion for compiling Hungaricums comes from my heart. There is nothing like the feeling of helping people discover their own inner value and the beauty of their environment. In order to find the value in objects, buildings or features of landscapes we need history. We need to help our county grow into the future while cherishing the memories of older generations. We can do this by appreciating our artifacts and landmarks and continuing to add to them. This wonderful job requires a positive attitude to help ensure that our committee can collect the finest gems of Fejér County. For example, last year we received generous support from the Agricultural Ministry and Dr. Molnár Krisztián,

retné biztosítani. Ehhez szükségünk lesz hasonló támogatottságra, mint amelyet az Agrárminisztérium és a Dr. Molnár Krisztián által vezetett Fejér Megyei Önkormányzat tett lehetővé. Remélem, hogy minden megyei lakosnak megdobban a szíve, miközben a Fejér megyei értékeinkről szóló kiadványunkat lapozgatja.

Ahogy a kiadvány színes fotói is elmesélik, sok értékkel bővültünk és célunk, hogy a megye összes települése csatlakozzon ehhez a közösséghez. A munka kezdetén csak reméltük, hogy megduplázzuk, esetleg megtriplázzuk az értéktárba került értékeink számát. Örömmel jelenthetem, hogy sokkal többet kaptunk ennél! Nem csak a helyi beadványok sokszorozódtak meg, hanem olyan emberi kapcsolatokkal gazdagodtunk, amelyek egyértelmű bizonyítékai annak, hogy az értékgyűjtés és őrzés közösségépítő szerepe napjainkban is kulcsfontosságú. Ebben a fékevesztett rohanásban úgy elsétálunk tereink, templomaink, szobraink mellett, hogy észre sem vesszük, hogy még mindig részesei életünknek. Ezért is szükséges, hogy egy-egy település megmutassa a nagyvilágnak értékeit és ezen keresztül hirdesse: „Szeretem ahol élek, hozzánk mindig érdemes jönni, aki egy csöppnyi vendégszeretetre vágyik!”

A jövőnk kifürkészhetetlen, a múltunk ismerete elengedhetetlen, a jelenünk pedig maga az élet! Értéket csak a jelenben tudunk létrehozni, és a jelenben kell gondoskodnunk annak megőrzéséről! Fialatok, idősök egyaránt részesei a mának, már csak hidat kell építenünk a generációk között! A Fejér Megyei Értéktár Bizottság elnökeként boldogan állok a jelen hídépítői közél! Ki tart velem?

the president of the Assembly of Fejér County. I hope every reader's heart leaps while browsing through the publication of the values of our county.

As the colourful photos of the publication show, our repertoire has already grown significantly. Our aim in the future is to inspire all the townships of the county join our inquisitive community. When we started this we only dreamed that the number the Hungaricum would be doubled or tripled. Now, I can proudly announce that we have collected much more than even that. The local proposals grew exponentially, but equally importantly, we were enriched by new relationships. These results show that collecting and preserving the values has a key role in community growth. In our busy lives, we walk past our squares, churches and statues without acknowledging that they are still a special part of our heritage. This is why it is important that every town community should proudly present its treasures to the world and say: 'I love where I live, and it is always worth visiting if you long for a little hospitality.'

The future is unpredictable, the record of our past is important, and our present is life itself. We must establish value in the present because we must think of their preservation for the future, too. People of all ages are all equally important parts of the present. We just need to build a bridge to connect all of today's generations. As the president of the Committee of the Memorabilia of Fejér County, I will proudly join the builders of this bridge now. Who is with me?

Balog Gábor

A Fejér Megyei Értéktár Bizottság elnöke
President of the Committee of the Memorabilia of Fejér County

Fejér Megyei
ÉRTÉKTÁR

Kiadja a Fejér Megyei Közgyűlés
Felelős kiadó Dr. Molnár Krisztián
Készült 500 példányban az Extra Média Nyomda Kft. üzemében
Felelős vezető G. Hegedűs Anikó
ISBN 978-963-7189-06-7

